

og dømmende Magt, saa er den dog saa aldeles indgribet i den hærskende Tankegang, at det vilde være forgjæves her at prøve paa at rykke den fra sin Plads; men saameget kan jeg dog ikke undlade fra Sprogets Side at bemærke, at det er et Misbrug af Ordet Magt, som aabenbart kun passer paa hvad man kalder den udøvende, thi baade hvad Lovgivningen og hvad Dommen angaaer, da have de efter Sproget ingen Magt, men vel Myndighed.

Ordføreren: Hvad Redactionen af nærværende Paragraph angaaer, skal jeg for Diebliffet ikke indlade mig paa nogen Bemærkning, men afvente de Forslag, som i denne Henseende maatte fremkomme. Derimod troer jeg at burde udtale det Dnske, at man dog ialtsald noget nærmere vilde antyde, hvilke Forandringer det var, som skulde forbeholdes i Folketsfrihedens Interesse med Hensyn til denne Paragraph, thi jeg synes, at dette Forbehold er saa almindeligt, at det ikke vil være let at vide, hvorledes man siden vil stille sig med Hensyn til de Forslag, som i denne Anledning fremkomme.

Formanden: Jeg gik rigtignok ud fra den Forudsætning, at den ærede Rigsdagsmand, som gjorde et saadant Forbehold, henholdt sig til hvad den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 3die District (Orsted) havde sagt, saa at det omtrent vilde blive det Samme.

Orsted: Nei, det er vistnok et ganske andet Forslag end det, som jeg har tænkt mig; thi mine Bemærkninger gik blot ud paa en Redaction af Paragraphen, og ikke just paa en yderligere Betyrrelse af Folketsfriheden (lydlig Munterhed i Forsamlingen).

Winther: Det var egentlig med Hensyn til en anden Skjelsen mellem disse 3 Magter, at mit Forslag skulde stilles; iøvrigt troer jeg at kunne henholde mig til hvad jeg tidligere sagde: at Comiteebetænkningen har været i saa kort Tid fremlagt, at det ikke vilde være vel gjørligt, nu strax at stille et bestemt Forslag, saameget mindre, som man maatte have gennemstuderet den hele Comitee-Indstilling, førend man kunde stille noget Forslag; men dette vilde være ganske umuligt i den Tid, vi dertil have havt. Iøvrigt vil jeg tillade mig endvidere at forbeholde mig et Amendement med Hensyn til det Udtryk i § 3 „anordnede Domstole“; jeg vilde nemlig tillade mig at foreslaae istedet derfor „de grundlovsmaessige Domstole“, da jeg nemlig anseer det meget farligt, om vi ikke sikke os mod Dpretelsen af extraordinaire Domstole.

Formanden: Jeg skal blot tillade mig den Bemærkning, at Comiteens Betænkning er bleven omdeelt inden den lovbestemte Tid, og den første Deel deraf endog tidligere.

Winther: Jeg har naturligviis ikke tænkt paa at yttre nogen Formening om, at Comiteens Betænkning ikke skulde være omdeelt i rette Tid, men jeg vilde blot udhæve, at den er af saa stort Omfang, at det har været umuligt, nøiagtigt at faae overveiet Alt i denne korte Tid.

David: Forsaavidt det af en æret Rigsdagsmand er bleven bemærket, at „den lovgivende Magt“ ikke er betegnende nok, fordi dette Udtryk dog ikke kan omfatte det hele Indbegreb af Rettigheder, som maatte tildeles Folket, da det ogsaa skal have en controllerende Magt og deeltage i Beslutninger, som ikke egentlig ere Love, vil jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at der i det politisk-parlamentariske Sprog gives visse Ord, som have en saa vedtaget Mening og om hvis Betydning der maa være saa lidt Tvivl, at det vistnok vilde forhale Forhandlingerne her betydeligt, dersom man vilde fremkomme med aldeles nye Benævnelser. Der gives neppe nogen Constitution, hvori Udtrykket „den lovgivende Magt“ ikke bruges i en mere omfattende Betydning end den, hvori det synes, at den ærede Rigsdagsmand har opfattet det, og hvori det ikke i sig tillige indbefatter den controllerende og beslutningstagende Myndighed, som med Roie tillægges Folket, hvor virkelig Folketsfrihed skal finde Sted. En lignende Bemærkning tillader jeg mig at gøre med Hensyn til hvad der er anført af den ærede Rigsdagsmand for Præsto Amts 4de District (Grundtvig). Det er vistnok sandt, at Sprogets Rettighed, ogsaa skal have Sted i en Grundlov, men det forekommer mig, at det er at drive Omfandtligheden i denne Henseende forvidt; og at forhale Forhandlingerne og det vigtige Arbeides Tilendbringelse, som vi her have for, naar vi skulle indlade os paa en Discussion, om Ordet

„Magt“ eller „Myndighed“ her skulde være paa sit rette Sted. Lige vi desuden Hensyn til, hvorledes Ordet „lovgivende Magt“ allerede er brugt ved lignende Foranledninger, saa finde vi netop i en Grundlov, ved hvis Affattelse man dog ikke kan have været ganske blind for det danske Sprogs Eiendommelighed, og som vi ogsaa maae antage, noie at have valgt sine Udtryk, at Ordet „Magt“ er brugt i en mere udvidet Betydning; det hedder nemlig alle i den første Grundlov, at Folket udøver „den lovgivende Myndighed“, men at Folket udøver „den lovgivende Magt“, og jeg skulde derfor formene, hvad jeg ved at reise mig havde til Hensigt at gøre opmærksom paa, at den Slags Betæneligheder mod et Sprog, som allerede nu har faaet en vis Betydning ved i længere Tid at anvendes paa samme Maade, dem skulle vi søge at undgaae for at vinde Tid for det, der er det ene Vigtige, og det er at klare og fastsætte Begreberne.

Grundtvig: Da jeg ikke engang har forbeholdt mig noget Ændringsforslag i denne Henseende, troer jeg ikke at have Noget paa min Samvittighed for Tidsspilde.

Orsted: Jeg maa dog gøre den Bemærkning, at jeg ingenlunde kan erkjende, at det er en almindelig constitutionel Sprogbrug, at Folkerepresentationen har den lovgivende Magt; det er vel det Udtryk, som bruges i den norske Grundlov, men i mange andre vil man ikke finde det. Vel kalder man ofte det engelske Parlament Legislaturen, fordi Lovgivningen ansees som den vigtigste Myndighed; men at det engelske Parlament har mange Myndigheder, som ikke indbefattes under Lovgivningen, er almindelig bekendt. Der er heller ikke, efter mine Tanker, nogen Nødvendighed for at indføre nye Talemaader eller en ny Sprogbrug for at undgaae det efter min Mening ikke logisk Rigtige eller til Indholdet Svarende, som er i Udtrykkene for Forholdet mellem Kongen og Folket i § 3, men man kunde meget vel paa mange andre Maader udtrykke det, f. Ex. ved at sige, at den Deeltagelse i Statsmagten, som tilkommer Folket, udøves af dens Udvalgte paa Rigsdagen, som skal have to Afdelinger, og i de senere Bestemmelser skulde da indeholdes, hvilken denne Magt skal være; jeg troer endog, at dette vilde være mere overensstemmende med den Sprogbrug, som findes i de fleste constitutionelle Forfatninger.

David: Forsaavidt den ærede Rigsdagsmand har anført den norske Grundlov som den eneste, hvori en saadan Udtryksmaade skulde være benyttet, skal jeg tillade mig at bemærke, at den findes ogsaa i mange flere, f. Ex. i den belgiske, hvor det i §§ 26, 28 og 29 ligeledes hedder, at „den lovgivende Magt“ udøver Folket gennem dets Repræsentation; den udøvende Magt tilkommer Kongen, og den dømmende Magt udøves ved Retten. Det Samme gjælder ogsaa om den württembergiske og mange flere Constitutioner.

Orsted: Det var naturligviis ikke min Mening med hvad jeg tillod mig at bemærke, at hiint Udtryk skulde forekomme alene i den norske Constitution, men jeg nævnte blot den norske Grundlov, fordi det var den, som den ærede Taler først havde citeret.

Man gik derpaa over til § 4.

Ordføreren: Hvad Comiteen har havt at bemærke ved denne Paragraph er følgende:

„Denne Paragraph bestemmer, at den i Kongeloven fastsatte Arvefølge er fremdeles gjældende, og tilføjer, at den kun kan forandres efter Forslag fra Kongen og med den forenede Rigsdags Samtykke, hvortil endda fordres 2 Stemmer. Man antager, at Udcastet har villet indrømme en saadan Mulighed af Arvefølgens Forandring til enhver Tid, selv efterat f. Ex. en ny fra Kongelovens Bud afvigende Arvefølge var antaget, og man drifter sig ikke til at fraraade en saadan Bestemmelse. Men det er bemærket, at Ordet „Den“ i Begyndelsen af anden Sætning maaskee strengt taget kun gaar paa „den i Kongeloven fastsatte Arvefølge“. For at fjerne enhver Tvivl foreslaaer man at ombytte Ordet „Den“ med „Arvefølgen“.

Det anmærkes iøvrigt i Anledning af Udtrykket „den forenede Rigsdag“, at de blandt os, der udtale sig imod Forsamlingerindretningen, naturligviis forbeholde sig ved et senere Afsnit at gøre deres Indsigelser gjældende.

Rigsforsamlingen vil altsaa heraf se, at Udcastet har anseet det nødvendigt, at der gives en grundlovsmaessig Del, ved hvilken